

REDAKTION:
Debatredaktør Jens Rasmussen,
jra@fmmedier.dk, 65 45 51 75
Opinionsredaktør Peter Høghmund,
peh@fmmedier.dk, 65 45 51 78

**NÆSTFORMAND I
NORDATLANTISK HUS**
BENNY NYBO,
KRONPRINSENSGADEN
32, 2. SAL, ODENSE C

Historie. Den islandske folkegave

Det er en meget lang historie, der fandt en form for afslutning på en lang forskningsproces, da den islandske præsident Kr. Guðni Th. Jóhannesson for nylig i Den Sorte Diamant under overværelse af Hendes Majestæt dronning Margrethe overrakte en den islandske folkegave til det danske folk - 700 samlede værker af nyoversættelsen af de islandske sager, der bl.a. skal deles ud til de danske folkeskoler.

Allerede for tre år siden udkom den imponerende samling af de islandske sager (og korte novelleagtige fortællinger) på dansk, norsk og svensk på det islandske forlag Saga. 5,6 kilo litterært guld, som

anmelderne dengang kaldte bøgerne. Det var første gang en samlet udgave af alle 40 sager udkom i Skandinavien, nogle af disse gamle sager har aldrig før været oversat til dansk og norsk.

De ukendte sagskriveres nedskrevne historier fra 1200-tallet omhandler drabelige fortællinger fra Island i årene 930-1030 om digte, gude- og heltesagn, om kampe mellem guder og jætter samt voldsomme slåstrejfer og blodbævn mellem stridbare kriger.

Nyoversættelserne blev udarbejdet af førende forskere og oversættere i Danmark, Norge og Sverige. Oversættelserne er grundlæggende gennearbejdede af filologer og forfattere med fokus på nøjagtighed og stil.

Værket består af fem bind på alle tre nordiske sprog - dansk, svensk og norsk, og der er således tale om et af de største oversættelsesprojekter i vestlig litteratur nogensinde. Omkring 100 nordiske oversættere, forskere og forfattere har været involveret i sagsprojektet, ligesom de tre landes statsoverhoveder, dronning Margrethe II af Danmark, kong Harald V af Norge og Carl XVI Gustav af Sverige, har skrevet forord hertil.

VED UDGIVELSEN AF SAGAERNE i Reykjaviks musikhus Harpa i 2014 fortrale daværende statsminister Stigsmundur Davíð Gunnlaugsson, at den islandske stat har købt rettilighederne til nyoversættelserne på internettet, så denne verdenslitteratur nu er tilgængelig på internettet for hele jordens befolkning.

Når Nordatlantisk Hus i Odense to dage efter overrækkelisen af den islandske folkegave kunne præsentere et foredrag om arbejdet med nyoversættelsen af den danske redaktør af oversættelsesprojektet, lektor Annette Lassen fra den Arnamagnæske Institut på Københavns Universitet, er det en begivenhed, der skal ses i taknemlighedens klare lys. At der mødte 100 mennesker frem tyder på en

vis interesse for vores fælles kulturarv mellem Island og Danmark. Sagen er nemlig, at Nordatlantisk Hus fik sin allerførste donation af den islandske stat, da bestyrelsen i 2007 med præsidentsmedlem Bent A. Koch i spidsen modtog en million kroner til projektdrivning af visionen om et nordatlantisk hus på Odense Havn.

Et hus, der udover administrationen af Det Grønlandske Hus, skulle sætte fokus på det kulturelle og erhvervsområdene samarbejde mellem Grønland, Island, Færøerne og Danmark.

Når den daværende islandske statsminister Geir Haarde var så velvillig, var det alene Bent A. Kochs fortjeneste, idet det islandske folk og de islandske politikere aldrig glemmer hans vedholdende indsats for at få de islandske sager leveret tilbage til Island. Efter at Island blev selvstændigt i 1944, et år for tidligt efter den danske regering og mange andres mening, var det et nationalt anliggende at få sagaerne - eller håndskrifterne som de også kaldes - hjem. Den imponerende samling af håndskrifter og dokumenter blev i 1728 testamenteret til Københavns Universitet af Arni Magnússon, der var islandsk historiker og professor netop ved Københavns Universitet.

DEN DANSKE BEFOLKNING deltog ikke i medieslagsmålet om tilbageleveringen, men det gjorde de danske folketingsmedlemmer, ministre, museums- og højskolefolk. Den kun 29-årige jurnalist Bent A. Koch tog dengang

sit modige standpunkt, og var positiv overfor tilbageleveringen og endte som formand for det såkaldte Koch-udvalg, der skulle fremkomme med en salomonisk løsning på den politiske hårdknude.

Det endte med at de mest betydningfulde sager - Flatbøgen og Codex Regius - blev sendt med krigsskibet Vædderen og afleveret den 21. april 1971 under stor festivitas med 15.000 begejstrede isændinge på havnen i Reykjavik. Ved den officielle overrækkelse på universitetet blev Carl Nilsens. En sagedrøm, bl.a. under overværelse af tidligere statsminister Jens Otto Krag, udenrigsminister Poul Hartling, folketingsmedlem Aksel Larsen - og Bent A. Koch.

Bent A. Koch fortsatte sin nordatlantiske mission og blev formand for Dansk-Islandsk Samarbejde i 39 år og stod i spidsen for en fælles nordisk

kommision, der fik opført Nordens Hus i Reykjavik. For sin store indsats modtog Koch det fineste hæderstegn, Den Islandske Falkeorlen. De sidste af de aftalte islandske håndskrifter blev først afleveret mange år efter i 1997, hvor den danske stat som en venligssindet handling havde bekostet den nødvendige konservering. Den værdifulde afslutning på den lange historie om de islandske sager fandt sted i 2009, da UNESCO - FNs organisation for kultur, videnskab og uddannelse - optog de samlede håndskrifter i Danmark og Island, næsten 3000 dokumenter, som verdens kulturarv efter indstilling fra "Memory of the world", der udpeger verdens vigtigste skriftlige kilder.

BERØRNDELSEN VAR, at sagaerne er en uvurdelig kilde til viden om middelalderens Skandinavien og Europa, herunder viden om vikingernes og nordboernes togter til Færøerne, Island og Grønland samt opdagelsen af Nordamerika. Bent A. Koch arbejdede i sine sidste år som utrættelig medlem af Skt. Knuds Kirkes menighedsråd, der hvor den sidste vikingekonge Knud den Helliges jordiske rester hviler.

En del af de skriftlige kilder om mordet på den danske konge i 1086 findes pudsigt nok i en saga - Knytlिंगsagaen, men det er en helt anden historie.

◀◀ Allerede for tre år siden udkom den imponerende samling af de islandske sager (og korte novelleagtige fortællinger) på dansk, norsk og svensk på det islandske forlag Saga. 5,6 kilo litterært guld, som anmelderne dengang kaldte bøgerne.